

ikke kunne lukke Øjnene for det, som den nuværende Justitsminister betonede saa stærkt i Fjor Efteraar, da vi havde Skattelovene til Behandling, idet han udtrykkelig sagde, at man ikke maatte lukke Øjnene for, at disse direkte Skatteloves Gennemførelse vil udsætte Toldreformen i en rum Tid. Han sagde, henvendt til det daværende Medlem for Odense, at man ikke maa lukke Øjnene for Berettigelsen i den Betragtning, som det ærede Medlem for Odense gjorde gældende, at disse Loves Gennemførelse vilde udskyde Toldreformen i en rum Tid. Det er omtrent ordret den nuværende Justitsministers Ord i Fjor ved denne Sags Behandling. Men det vilde jo ogsaa være rent galt at lukke Øjnene derfor. Det er jo en Sandhed, en Kendsgerning, som er udtalt her, at, naar vi paa denne Maade lægge Beslag paa Statskassens Midler til en direkte Skattereform, en Tiendelov og en hel Række andre store Udgifter, der staa paa Dagsordenen, bliver der ikke Raad til en Toldreform i en nær Fremtid. Det kan man ikke lukke Øjnene for; det er afgjort, at disse direkte Skatteloves Gennemførelse ville forhale, ville udskyde Toldreformens Gennemførelse overordentlig. Og det er Uret mod Befolkningen, og det er Uret mod Samfundet, thi hvad der end kan tale for en direkte Skattereform, er der dog langt mere, der taler for en indirekte Skattereform, og den er af ganske anderledes social Betydning. Det er den for den store arbejdende Befolkning, hvis Skatter jo ere saa store og saa uretfærdige, ærede Medlemmer kende jo saa udmærket godt en Tabel over Arbejdernes Toldskatter, som er udarbejdet af Statistisk Laboratorium. Efter den svarer en Haandværker i Kjøbenhavn en aarlig Toldskat af 63 Kr., en Haandværker og en Arbejdsmand i Købstæderne en aarlig Toldskat af 52 Kr., en Haandværker paa Landet svarer en aarlig Toldskat af 42 Kr., og en Landarbejder en aarlig Toldskat af 36 Kr. Se disse Toldskatter lader man ganske rolig bestaa, der er ikke Tale om at lette eller formindske dem. Man tænker kun paa Landejendomsbesidderne; deres Skatter letter man, og man letter dem desto mere, jo større de ere, saaledes at Godsejerne faa den største Skattelettelse. Men samtidig udskyder man en Reform af de indirekte Skatter, det kan man slet ikke lukke Øjnene for. Og det er beklageligt, ikke blot for den store, arbejdende Befolkning, men for hele vort Samfundsliv, thi en Toldreform er paatrængende nødvendig — det er den for selve Byerne, for

selve Industrien. Man hører ganske vist af og til fra protektionistisk Side, at Byerne og Byerhvervene egentlig maa være glade, hvis de kunne slippe med denne direkte Skattereform, betale noget mere til Agrarerne, men saa slippe for en Toldreform. Den Sætning hører man ikke saa sjældent udtalt. Den kommer fra en ganske lille Klike, et ganske lille Mindretal inden for de industridrivende, fra nogle højtbeskyttede Tekstilfabrikanter og slet ikke fra andre, nogle Tekstilfabrikanter, der tilmed i disse Dage erklære, at de ere saaledes stillede, at de ikke kunne betale deres Arbejdere 17—18 Kr. om Ugen, det er en forfærdelig høj Løn. Det er altsaa Mænd, som ville reducere deres Arbejders Løn, men som alligevel ikke have kunnet drive Tekstilindustrien her i Landet anderledes frem, end at vi indføre for 6—7 Mill. Kr. Tekstilvarer aarlig. Men ellers trænge Industrien, Haandværket, Byerhvervene i høj Grad til en Toldreform. Vort Skibsbyggeri, den mest naturlige, nationale Industri, vi kunne tænke os her i Landet, sukker jo ligefrem under den nuværende Toldlovs Urimelighed. Paa en hel Række Punkter trænge vi netop for Industriens Skyld til en Toldreform, nænsom, hensynstagende paa visse Punkter, dristig, frisindet paa andre Punkter. En fornuftig, frisindet, paa en Gang landbrugsvenlig og byvenlig Toldreform er netop det, som hele vort Erhvervsliv, hele vort Samfundsliv i allerhøjeste Grad trænger til. Jeg kan da ikke lukke mine Øjne for, og jeg synes ikke, at Folketinget maa lukke sine Øjne for, at vi ved at gennemføre disse Love i Forbindelse med alt det andet, der foreligger, og som kræver store Ofre fra Statskassens Side, udskyde en Toldreform, der dog er af ganske anden Betydning for Samfundet end den her foreliggende Reform.

Naar jeg paa mit Partis Vegne skulde stille Krav til en Skattereform, maatte det da blive det Skatteprogram, som P. Knudsen som Medlem af Skattekommissionen i Fjor og som Medlem af dette Ting skitserede. Vi maa fra vor Side kræve, at, naar vi skulle afløse Hartkornsskatterne, maa det ske dels ved en Ejendomsskyld, dels ved en Formueskat, og denne Formueskat maa have stigende Skala, saa at de store Ejendomsbesiddere, Godsejerne, komme til at svare en væsentlig Del tilbage til Staten af de vældige Lettelser, de faa gennem Hartkornsskatternes Afskrivning; Det er altsaa det første Punkt: Til Hartkornsskatternes Afløsning dels en Ejen-